

Aandachtspunten voor de medezeggenschap over maatschappelijk verantwoord ondernemen (MVO).

Mede naar aanleiding van onder meer de verschillende inleidingen en de simulaties op de MVO-trainingssessies op 5 juni en 9 oktober 2013 & 24 oktober 2014 zijn onderstaande aandachtspunten opgesteld. Deze aandachtspunten of handvatten kunnen door de medezeggenschapsorganisaties worden gebruikt in de dagelijkse praktijk. Waar in onderstaande tekst wordt gesproken over medezeggenschap wordt bedoeld: Ondernemingsraad en/of Centrale Ondernemingsraad.

1.

De aanpak en benadering van MVO als onderwerp voor overleg met de bestuurder kan per concern en medezeggenschapsorganisatie verschillen. Het is mogelijk om het als een breed thema te agenderen of middels afzonderlijke MVO-onderdelen. Van belang is dat het thema een plek in het overleg krijgt en bij voorkeur met enige regelmaat. Bovendien kan de medezeggenschap, indien zij dat wenselijk acht, overleg voeren met de bestuurder over aangelegenheden die de onderneming aangaan. Dus ook belangrijke MVO-thema's (WOR artikel 23).

2.

De discussie over het wel of niet adviesplichtig zijn van MVO-thema's is belangrijk en interessant, maar mag voor de medezeggenschap nooit een excuus zijn om het thema niet in behandeling te nemen. Bestuurders geven nogal eens aan dat het MVO onderwerp niet adviesplichtig is. De medezeggenschap mag dit voor kennisgeving aannemen, maar kan toch haar opvattingen kenbaar maken met als doel afspraken te maken. Een ongevraagd advies is daarbij een prima hulpmiddelen.

3.

Bij een aantal onderdelen van het adviesrecht (WOR artikel 25) is MVO een meer dan logisch onderdeel van het adviestraject. Bij het voorbereiden van het OR-advies kunnen relevante MVO-aspecten als standaard worden getoetst en in het advies worden verwerkt.

4.

De medezeggenschap zal, indien zij beschikt over een goed opgebouwd netwerk binnen en buiten de organisatie, goed gepositioneerd zijn om het thema MVO in het overleg met de bestuurder aan de orde te stellen. Indien sprake is van een goed netwerk heeft medezeggenschap daardoor ook een preventieve rol bij het voorkomen van meldingen bij het Nationaal ContactPunt (NCP) over schendingen van de OESO-richtlijnen.

5.

De medezeggenschap mag advies uitbrengen voor de benoeming van een nieuwe bestuurder (WOR artikel 30). Daarbij kan de medezeggenschap het MVO-profiel meenemen in haar advies.

6.

De Raad van Commissarissen (RvC) stelt zijn eigen profielschets op over omvang, competenties en samenstelling. De RvC bespreekt deze profielschets bij vaststelling en/of wijziging met onder meer de medezeggenschap. Bij die gelegenheid kan de medezeggenschap de MVO-aspecten inbrengen. (Boek 2 Burgerlijk Wetboek artikel 2:158/268 lid 3)

7.

De RvC doet een voordracht tot benoeming van nieuwe commissarissen. Deze voordracht wordt gelijktijdig bekend gemaakt aan de algemene vergadering van aandeelhouders en aan de medezeggenschap. De medezeggenschap kan in haar reactie op de voordracht MVO-aspecten betrekken. (Boek 2 Burgerlijk Wetboek artikel 2:158/268 lid 4)

8.

De medezeggenschap van een structuurvennootschap heeft het aanbevelingsrecht ten aanzien van de benoeming van commissarissen. Evenals bij de benoeming van een bestuurder (zie aandachtspunt 5) kan de medezeggenschap bij de aanbeveling van een commissaris rekening houden met een MVO-profiel. (Boek 2 Burgerlijk Wetboek artikel 2:158/268 leden 5 en 6)

9.

De medezeggenschap kan onderwerpen naar voren brengen in de overlegvergadering of daarbuiten met gebruikmaking van het initiatiefrecht. Via deze weg kan de medezeggenschap MVO agenderen en of op een specifiek onderdeel een voorstel doen. (WOR artikel 23)

10.

De ondernemer is verplicht desgevraagd aan de medezeggenschap inlichtingen en informatie te verschaffen die zij nodig heeft voor de vervulling van haar taak. Ook inlichtingen en informatie op het terrein van MVO behoren daartoe. (WOR artikel 31)

11.

De medezeggenschap van een naamloze vennootschap (NV) heeft spreekrecht in de algemene vergadering van aandeelhouders (AvA). Dit recht biedt de mogelijkheid om MVO-aspecten van strategische beslissingen aan de orde te stellen. (Boek 2 Burgerlijk Wetboek artikel 2:107a lid 3 en 135 lid 2). en tweede mogelijk om als medezeggenschap tijdens de AvA spreekrecht te krijgen is op uitnodiging van de voorzitter van de RvC.

De derde mogelijkheid is via het bezit van één of meer aandelen. De medezeggenschap richt daarvoor bijvoorbeeld een stichting op die genoemde aandelen in bezit heeft en op grond daarvan tijdens de AvA het woord kan voeren, maar ook stemrecht heeft.

12.

De toepassing van de OESO richtlijnen in het overleg tussen medezeggenschap en bestuurder kan ook op het niveau van de Europese Ondernemingsraden een belangrijke rol spelen. De Europese overheden hebben zich namelijk gecommitteerd aan de OESO-richtlijnen. Hieronder twee voorbeelden.

- Met de hernieuwde OESO-richtlijnen heeft de (Europese) medezeggenschap een belangrijke tool in handen om het management te verzoeken een due diligence uit te voeren zodat ongunstige effecten van bedrijfsvoering worden geïdentificeerd en aangepakt.
- Het onderdeel in de OESO-richtlijnen over informatieverstrekking is interessant omdat hiermee de (Europese) medezeggenschap een beroep kan doen op, zoals in de richtlijn staat beschreven: *tijdige en accurate informatie over relevante aspecten van hun activiteiten*. In de toelichting op dit onderdeel worden de werknemers met name genoemd als gebruiker van de bedoelde informatie.

13.

Om zicht te houden op de gemaakte afspraken tussen de medezeggenschap en bestuurder, kan een onafhankelijk organisatie worden ingeschakeld. Hierbij kan worden gedacht aan het BSCI (Business Social Compliance Initiative). Deze organisatie zet zich wereldwijd in voor de verbetering van de arbeidsomstandigheden in de productieketen van haar leden. Bedrijven die aangesloten zijn bij de BSCI implementeren de BSCI Code of Conduct in hun keten. De Code of Conduct is gebaseerd op de volgende internationaal aanvaarde richtlijnen:

- Conventies van de International Labor Organization **(2)**;
- VN-Universale Verklaring van de Rechten van de Mens door de Verenigde Naties;
- VN-Verklaring van de Rechten van het Kind;
- Het Verdrag inzake de uitbanning van alle vormen van discriminatie tegen vrouwen (CEDAW);
- VN-Global Compact;
- OESO-richtlijnen voor Multinationale Ondernemingen **(1)**.

14.

Schroom niet een deskundige aan te trekken om beter de problematiek aan de orde te stellen, dat draagt bij aan een goede voorbereiding. Een goede voorbereiding helpt de ondernemingsraad als hij de MVO thema's in het overleg met zijn bestuurder aan de orde wil brengen. Een overweging daarbij is om bij dat overleg de door de OR aangetrokken deskundige uit te nodigen en tevens een vertegenwoordiging van de RvC.

15.

De medezeggenschap kan naast het genoemde onder de aandachtspunten 6,7 en 8 ook RvC-leden uitnodigen voor het geven van (schriftelijk) advies. (WOR artikel 16)

16.

In alle behandelde simulaties blijkt het belang van een goede voorbereiding door de medezeggenschap. Feitenkennis, maar ook eigen visie ontwikkelen en die als uitgangspunt hanteren bij de behandeling van MVO trajecten. Een visie die de medezeggenschap zou moeten delen met het management en zijn achterban. Daarnaast het belang van een goed doordachte aanpak. Op welk moment doe je als medezeggenschap wat en met wie?

17.

In veel gevallen is sprake van een voorafgaand adviestraject. Een belangrijk onderdeel van het advies van de ondernemingsraad (OR) zijn afspraken over de uitvoering en evaluatiemomenten. Zo blijft de OR betrokken bij de voortgang. In de gevallen waar geen adviestraject aan de orde is het aan te bevelen toch evaluatiemomenten met de bestuurder af te spreken.

18.

Naast het belang vroegtijdig als OR te worden geïnformeerd is het ook belangrijk met de bestuurder afspraken te maken over de rol van de OR bij uitvoering, namelijk het traject tot aan het indienen van de adviesaanvraag. (WOR artikel 24)

19.

Er kan ook door de medezeggenschap contact op worden genomen met het Nationaal Contact Punt (NCP) voor vragen over de toepassing van de OESO

richtlijnen, maar ook voor advies.

20.

De Sociaal Economische Raad heeft een advies uitgebracht over de rol van de medezeggenschap bij het bevorderen van Internationaal Maatschappelijk Verantwoord Ondernemen **(3)**.

21.

De medezeggenschap kan een bevorderende rol spelen bij de totstandkoming van een interne geschillenregeling, bijvoorbeeld door gebruik te maken van het initiatiefrecht. Daarbij is ook van belang dat de medezeggenschap afspraken maakt over momenten (bijvoorbeeld de jaarlijkse behandeling van het sociaal beleid) waarop aandacht is voor het gebruik van de geschillenregeling. Welke meldingen zijn gedaan en wat is er mee gebeurd? Voor advies kan de medezeggenschap zich richten tot SOMO **(4)**

Belangrijke websites

1. Het Nationaal ContactPunt (NCP) www.oesorichtlijnen.nl
2. International Labor Organization (ILO); www.ilo.org
3. Sociaal Economische Raad (SER) www.ser.nl
4. Stichting Onderzoek Multinationale Ondernemingen (SOMO) www.somo.nl

December 2014

Met vriendelijke groet,

R.R. (Ruud) Beumer
Adviseur Medezeggenschap
Vosmanskamp 35
7433 EX Schalkhaar
T 0570 - 62 70 22
M 06 - 22 213 775
E ruudbeumer@home.nl

J.A. (Ton) Tang
Adviseur Medezeggenschap
Tweeboomlaan 125
1624 EC Hoorn
T 0229 - 21 77 36
M 06 - 23 322 430
E tang125@ziggo.nl